

Pest megye a gyermekszínház műhelye

Beszélgetés Nagy András Lászlóval

A Budakeszi megrendezett színházi szakmai napok után, ahol ízelítőt kaphattunk az évad eredményeiből, megkérdeztük a megyében működő színházi művészetek gazdáját, Nagy András Lászlót, a Pest Megyei Közművelődési Információs Központ főmunkatársát, mi a véleménye a megye „színházi életéről”, az amatőr csoportok munkájáról?

— Fontosnak tartom, fő törekvésem és filozófiám alapja — mondta Nagy András László —, hogy semmiféle művészeti ágban nem létezik amatőr és professzionizmus, csak művészi érték. Ez lassan már nálunk is valósággyá válik. Különböző sehoh a világon nem érdekes, hogy ki végzett iskolát, és ki nem, a fontos a létrejött „alkotás”.

— Jó példa erre Latinovíz Zoltán, aki építész-mérnöki diplomával lett az egyik legnagyobb magyar színház — szöveg közbe.

— És Rembrandt műhelye! Az sem volt állami akadémia, hogy a zenikről ne is beszéljünk...

— A hivatásosság hogyan veszi tudomásul ezt a jelenséget?

Kistélepülések élő művészete

— Az teljesen mindegy. Hiszen például a színházi rendezők legalább 60 száza-

elő művészetet csinálni kis településeiken.

Megkezdődött az önellátás folyamata, Pest megyében, 60-70 működő gyermek színház együtt van; osztályközösségek, szakkörök, plébániák, általános iskolákban vagy művelődési házakban működnek. Nyolc-tíz kisebb-nagyobb szimfonikus zenekar, szoros kapcsolatban az énekarokkal, a színházszókkal és a népi táncszervezetekkel. (S ezek exportképes produkciók.) Tehetségből, szorgalomból, megszállottságból „állítják elő magukat”, és nagyon kevés pénzből. A nagy mennyiség megszüli a minőséget.

Jellemző a megyei helyzetre, hogy a legkiválóbbakat kellett meghosszabbítani. Amikor Gödöllőn a há-

színházának sok bölcsője van a megyében: Pomázon négy színházcsoporthoz van — korosztályok szerint a 20-22 évesekig, vezetőjük Csapiné Matos Ibolya, a szentesi Drámapedagógiai tanfolyamot végezte el. A budakeszi színházokat és zenészeket Lukács László vezeti. Remek kultúrtörténeti programot valósítanak meg. Kezdték a magyar eredetmondával (Rege a csodaszarvaról), színre vitték a Passiót, majd a Szent László-legendát, utána a reneszánsz Biborvirág című mesét, és most próbálják a barokkos Cervantestól A csoda című darabot. Mindez nemcsak kurzus. Három éve ők az országos első díjazottak. A másik csoda Bag. Fodor Mihály két éve a bagyi iskola igazgatója, nincs olyan gyerek ott, aki ne lenne megfertőzve a színházzal. A Múharay Együttes is ott működik, a legértékesebb magyar népi hagyományok őrzői ők, egész Európában rendszeresen turnéznak. Csak akkor nem nyernek országos díjat, ha nem mennek el a találkozóra. Ma már rangot jelent Bagon tanítani is. Hasonló csoda Inárcs is — Kovácsné Lapu Mária révén, ő a versmondás felől közelített, Bag a drámajáték módszerét alkalmazza.

Vattaszakáll és hitelesség

— Mi a különbség, melyik az eredményesebb?

— A korszerű színházi színt a drámapedagógiai módszer lendítette fel. A hagyományos régi a sikertelenebb példával a mesedramatizálás, a didergő király aranykoronával, aranysapkák, tüllruháskák... Ha a gyerek a didergést úgy próbálja kifejezni, hogy vattaszakállát rázza, ez a lejárt, a régi gyerekszínház. Ha képes magában felidézni a fázás érzését — ez a sikeres —, ehhez a csoportvezető tanárok tanfolyamot végeznek. A Drámapedagógusok Társasága már elérte 3-4 éve azt is, hogy a szakképzési jegyzékbe bekerült a drámatanár mint szak. A Színházi Művészeti Főiskolán is tanítják már. Tehát elfogadott pedagógiai módszer, eszközeit a színházművészet köréből veszi. Nyugodtan elmondhatjuk, egyik szellemi centruma Pest megye.

Azok a gyerekek, akik ezekből a színházi műhelyekből középiskolába kerülnek, visszajárnak a falujukba tovább játszani, mert nélkülözhetetlenül lesz számukra. A színházi gyerekek például kézilabda-bajnokságot is nyernek, mert az egyik fajta minőség maga után vonja a másikat, s megindul a hajszálcsöves átjárás is a csapatok között. Ennek érdekében rendeztünk meg legutóbb Budakeszi szakmai találkozót is.

Ónody Éva

Váci kitüntetés Maklári Józsefnek

A közös éneklés tartást ad

(Folytatás az 1. oldalról)

— Vásárhelyi Zoltán tanítványaként és a Honvéd Művészegyüttesben karnagyaként egy legendás személyiség mellett éretted muzsikussá. Mi az, amit a mestertől tanult, és amit munkájában megvalósított? — kérdeztük.

— Vászárhelyinél az volt a csodálatos, ahogy a zenét megközelítette. Mindig azt mondta, hogy a zene ott kezdődik, ami a kottakép mögött van. Az igazi értékes dolgokat elő kell bányászni! Mert a zeneszerző nem tud mindent lekottázni. Odairja például, hogy „lépésben”. De milyen lépésben? Hiszen mindannyian másképpen lépünk. Akkor melyik a jó lépés? Amiben jól érzi magát a zene, az is, aki előadja és az is, aki hallgatja.

— És hogyan lehet ezt a jó érzést megteremteni?

— Valahogy úgy, ahogy Vásárhelyi csinálta, akivel kicsit rokon a természetünk. Tudott rögtönözni, és nagy pillanatok teremténi! Nem voltak merev elképzelései, mert a muzsikálás annyi mindentől függ. Az időjárástól, a hangulatától, attól, hogyan aludtam az éjszaka.

— Gondolom, ehhez fölényes technikai tudás kell!

— Hogyne. De mi ez megtanítottuk növendégeinknek, ahogy egykor nekünk is megtanították. Ehhez hozzáteszik, amit másutt tanultak, és persze az egyéniségüket is. Ez a fejlődés!

— Ön 1967 óta docens, majd egyetemi tanár a Zeneakadémián. Itt is megváltozott a fiatalság?

— Nem, egyáltalán nem, és ez csodálatos érzés. Az

ember tapasztalja, hogy mással lopnak, csalnak, narokznak, és a mi növendékeink nem. A komolyzene miatt. Mert szép. És a szépség tartást ad az embernek. Egy magasabb régióba emeli az előadót és a közönséget egyaránt.

— Ön húszévesen lett a Vox Humana karnagya 1942-ben. A hatvanas évek től már a legnagyobb hazai és külföldi kórusversenyek első díjazottjai voltak, bejárták egész Európát. Milyen volt egykor a kórus, és mi a titka, hogy ilyen kiváló együttessé kovácsolódt?

— 1940-ben fogadtak be a Sümegh Miklós által 1938-ban alapított kamarakórusba, ami nagy megtiszteltetés volt. Amikor a kitűnő együttessé Sümeghet „felénekelte” a rádióba, egyedül zenészként rám erőltették a vezetést, aztán együtt beletanultunk. Hogy mi a titka? Csak azt tudom mondani, hogy az állandó, következetes munka. Elképzelem, mit szeretnék elérni, és addig üzöm-hajtom a kórust, amíg el nem éri ezt az elképzelt hangzást. Következetesség tehát mindenáron, és még egy nagyon lényeges dolog: hogy mindenki jól érezze magát, különösen most, hogy a külföldi utak nem jelentenek már vonzerőt. Talán olyan a természetem, hogy megheh, családivas hangulat tudok teremteni, amely mindenkit a kórusához köt érzelmileg.

— Ön karnagyként, a Kórusok Országos Tanácsa elnökeként, tanárként belülről ismeri a kórusmozgalmat. Volt-e és van-e „Éneklő Magyarorszag”?

— Volt. A mait azonban nem lehet azzal összemérni. Hogy miért? Ez elég bonyolult. Talán azért, hogy az emberek szabad idejükben is pénz után kénytelenek futni, és ez bizonytalan, fáradttá teszi őket. Nyugaton azért virágzik a kórusélet, mert az emberek meg tudnak élni a fizetésükből, és így van szabad idejük.

— Önnek nagyon sokat köszönhet Vác. Soha nem gondolt arra, hogy a fővárosba költözzön?

— Itt születtem, egész életemben minden pillanatban Vác zenei életéért dolgoztam. Nagyrészt nekem köszönhetik, hogy 1950-ban az első között kaptunk zeneiskolát. És itt a kórusom! Az együttessel — mely ötven tagú kórusává bővült kezeim között —, már 1948-ban nemzetközi versenyen énekeltekünk. A hatvanas évek óta nyerjük az első díjakat. Volt, hogy 110(!) tagunk volt, és oratóriumokat is énekelhetünk. Ma ötvenöt vagyunk, és sokféle hívnak bennünket. Szeptember 28-án Mátyás templomi koncertünket a rádió közvetítette.

— Liszt-díjas, számos magas kitüntetés, köztük a Tisztikereszt birtokosa.

— Sok mindent sikerült elérnem. És ami a legfontosabb: megbecsülnek, és hagynak dolgozni. Mert engem a munkám éltet. Pihenet, felüdit, megfiatalít.

— És a jövő? Tervei?

— Akkor éreznem magam a legboldogabbnak, ha még sokakat és sokáig tudnék boldoggá tenni azzal, hogy együtt dolgozunk és jó koncerteket adunk.

D. Veszelszky Sára

Xantus Gyula: Kiűzetés (Részlet)

léka nem végzett főiskolát. (Beleszámítva a színész rendezőket is.) Az „amatőr” szót nem kell használni, ma már a színész és színházi kifejezések érzéketlenül és pontosan jelzik a különbséget. Országos folyamat, amiben Pest megye az élén jár, hogy leomlanak a hivatásosok és nem hivatásosok közötti falak.

— És ez minnek tulajdonítható?

— Az anyagi csőd pozitív hatása nagyon fontos tényező. A kisvárosok, községek képtelenek maguknak művészetet vásárolni. (Korábban volt az utazó Déryné Színház, az Állami Népi Együttes, majd a haknibrigádok.) S ha nem akarnak az emberek egy életre konzervre fanyalodni (videó, tv és a többi), akkor maguk kénytelenek

rom megye találkozik (Pest, Komárom és Nógrád), az eger-efelejtés helyzete teremtődik meg, olyan jelentős a színvonalkülönbség Pest megye javára. (Persze Komáromban 10-12, Nógrádban mindössze 6-8 együttes működik.) Jellemző, hogy a Pest megyei együttesek szinte kizárólagosan kis településeken jöttek létre. (Az országos győztesek valahányan.) Az idén először fordult elő, hogy az országos döntő mezőnyének egyharmada érkezett Pest megyéből és a díjazottak kétharmada Pest megyei volt.

Akik nem nyernek, ha nem akarnak

— Mondana konkrét példát?

— Mind az alternatív, mind a drámapedagógiai

Átadták a Bezerédj-díjat

Második alkalommal adták át minap a Bezerédj-díjat, amelyet tavaly Bezerédj Zoltán alapított a család emlékére. A hazai, valamint a határon túl élő magyar művészet és tudományosság kiválóságainak nemzeti ünnepünkön, október 23-án adták át évente a díjat. Idén Belitska-Scholtz Hedvig, az Országos Széchenyi Könyvtár színház-történeti tárának osztályvezetője és Mohácsi János, a kaposvári Csiky Gergely Színház rendezője részesült Bezerédj-díjban. A díjazottak Fekete Györgytől, az alapítvány kurátorától vették át az értékes elismerést. (Képünkön: Fekete György átadja a díjat Belitska-Scholtz Hedvignek. MTI-felvétel.)